

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferenc-utca 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunei.

Concure, inserțiuni și taxele de abonament se trimit administrațiunei tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICEASCĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an 10 coroane.
Pe jum. an 5 coroane.

Pentru România și străinătate:

Pe un an 14 franci.
Pe jum. an 7 franci.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 266.

O polemie:

reformarea statutului organic.

— Urmare și fine. —

II.

Dela votarea statutului organic a trecut aproape o jumătate de veac.

În răstimpul acesta fără îndoială lumea a progresat pe toate terenele și sub toate aspectele civilizației. Noi împreună cu așezămintele noastre religioase și culturale de bunăsamă încă nu vom fi rămas cu desăvârșire staționari. Naște acum întrebarea: principiile conducătoare ale lumii de azi, în răstimpul acesta, s'au schimbat oare în așa măsură, în legea fundamentală a bisericii noastre autonome să nu mai corăspundă spiritului timpului prezent și condițiilor de progres?

Din acest punct de vedere am dori să știm cari părți sau norme din statutul organic nu mai stau la nivelul timpului modern și cari tendințe spre progres sunt sugrumate în cătușele legii fundamentale a bisericii noastre?

Înșiși reformatorii, cari în numele cerințelor progresului solicită modificarea statutului organic *nu ne spun în mod apriat și documentat* despre cari părți sau paragrafi din statutul organic s'au convins în practică, că ar fi constituit o stavilă pentru progresul întregului organism al bisericii, — dacă nu cumva vom înțelege aici pașnicul și inofensivul scaun protopopes, pe care unii vor să-l desființeze cu orice preț. »Binevoitorul« să mărginește să constate simplu și vag, că »câteva puncte ale statutului organic trebuie supuse unei corecturi, căci au devenit în contrast cu spiritul timpului(?) și împedecă biserica să ajungă la o dezvoltare mai perfectă, mai plină de viață și la o autoritate mai impunătoare«.

Dimpotrivă. Părerea noastră este, că principiile și normele depuse în statutul organic stau și astăzi la un nivel mult mai avansat, decât unii din comentatorii lui, cari solicită, între altele, micșorarea numărului deputaților pentru sinod și congres, fără să-și dea seama, că ideea aceasta stă în flagrantă contradicție tocmai cu principiul progresului și al democrației liberale, care a prezidat la alcătuirea statutului organic.

Se știe doar, că cu cât constituția unui stat de pildă, admite pentru elementele constitutive un teren mai larg de reprezentare și de validitate în forurile legislative, cu atât are ea o formă mai liberală și mai modernă. Și cu cât o corporațiune legislativă, justițiară sau administrativă este mai restrânsă la număr, cu atât stă ea mai departe de liberelism și mai aproape de absolutism.

Sub raportul acesta constituția bisericii noastre, depusă în statutul organic, am putea spune, că este superioară multor constituții de ale statelor moderne. Cele 2¹/₂ milioane de credincioși din mitropolia noastră sunt reprezentate în congres prin 90 deputați. Aplicând aceeași măsură, cele de 20 milioane de cetățeni ai țării noastre ar trebui să fie reprezentate în cameră nu prin 400 și ceva, ci prin cel puțin 720 deputați. Evident deci, că constituția bisericii noastre este în principiile și temeiurile ei mai liberală și mai democratică, decât constituția țării și a multor altor state constituționale.

A veni acum și în numele postulatelor progresului a declară de învechită această lege fundamentală și a propune să se reducă numărul reprezentanților clerului și poporului în corporațiunile superioare bisericesti, înseamnă după părerea noastră a confundă realitatea cu aparența, progresul și regresul și înseamnă mai ales a veni în contradicție cu însuși principiul, din care ai pornit.

Rămânând la principiile și direcțiile generale — pentru că aici nu poate fi vorba de amănunte — în adevăr nu putem înțelege, cari tendințe spre progres și cari avânturi spre validitate individuală sau colectivă sunt înăbușite prin formele de organizație ale bisericii noastre, în care fiecare credincios se bucură de cele mai largi drepturi constituționale și în care unul și același membru poate să ocupe loc și să aibă vot decisiv în toate corporațiunile existente, de jos dela comitetul parohial până sus la Consistorul mitropolitan. O astfel de organizație, în care părțile constitutive se bucură de autonomie proprie și se pot dezvoltă liber, în măsura puterilor sale, iar organelor de jos le stă calea deschisă să urce toate treptele, așa credem, că oferă toate condițiunile și mijloacele unui progres normal și să-

nătos. Libertatea de gândire și acțiune este doar nu numai o condiție indispensabilă a propășirii, ci în acelaș timp este un însemnat factor de evoluție.

În urmare, oricât de moderni ne-am trudi să fim, nu putem spune, că statutul organic ar avea norme învechite și stând de-a curmezișul în calea progresului »administrației și disciplinei bisericești«, care în parantez fie zis se face după regulamentele și normativele de procedură specială.

Nu înțelegem prin aceasta, că legea fundamentală a bisericii noastre ar fi infalibilă sau, că biserica peste tot trebuie închisă ermetic și ferită de reforme sau înnoiri potrivite cu duhul vremurilor. Nu judecăm rostul bisericii »sub specie aeternitatis« și admitem chiar, că normele administrației noastre bisericești *cu vremea* vor suferi și ele anumite schimbări de amănunt, după cum și până aici s'au adaus statutului organic câteva mici suplimente.

Ceeace trebuie să accentuăm însă — și în punctul acesta suntem de acord cu vederile unora dintre polemisti — este, că statutul organic, în forma sa actuală nu constituie nici decât un zăgaz pentru progresul administrației sau al disciplinei bisericești și, că o eventuală complectare parțială a lui nu se poate privi ca o trebuință iminentă și indispensabilă pentru primenirea sau modernizarea vieții bisericești.

Examinând însă mai deaproape seria modificărilor și complectărilor sulevate de »binevoitorul« bisericii, vom constată, că partea cea mai mare a acestor reforme — cum sunt: eliminarea încunoștințării prealabile la guvern, reducerea numărului deputațiilor sinodali și congresuali, prelungirea la șase ani a periodului pentru corporațiuni, ștergerea scaunului protopopesc etc. — nu găsim, că ar contribui în chip *esențial* la asigurarea progresului administrației, atât de mult accentuat de propunător. Iar cât privește celelalte modificări preconisate — congresul să se țină anual, consistorul mitropolitan să se întrunească lunar, înlocuirea episcopului în caz de boală îndelungată sau de absolută neputință, înmulțirea protopopiatelor, controlarea prin comisari a oficiilor protopopești, propagandă religioasă etc. — toate acestea, întrucât s'ar dovedi necesare, se pot introduce foarte bine în cadrele normelor existente, deci fără să fie trebuință a se schimba nici o iotă din statutul organic.

Intr'un punct însă trebuie să le dăm reformatorilor nostri toată dreptatea. E chestiunea înființării nouelor episcopii, pe care »binevoitorul« bisericii o privește cu drept cuvânt de »cel mai momentuos postulat de complectare a organismului bisericii«.

Înălțarea a două sau trei *foculare nouă* de viață bisericească și de cultură religioasă românească ar fi în adevăr o »complectare«, care, între împrejurări normale ar avea darul să întărească organismul bisericii, promovându-i circulația sângelui. Ideea acestei complectări, cum am amintit, nu pornește însă dela reformatorii zilelor noastre, ci am moștenit-o cu toții dela mitropolitul Șaguna, care după cum se știe, ne-a lăsat și un fond special, ca bază pentru înfăptuirea acestui gând superior, cu care marele nostru organizator s'a coborât în groapă.

Și ce am făcut *noi*, epigonii, de atunci până astăzi, va să zică în răstimp de 47 ani, pentru realizarea acestui ideal? Am depus banii la bancă, să crească, iar sinoadele și congresele au luat concluze peste concluze, până când chestiunea episcopiiilor a ajuns să samene perfect cu povestea lui Cocoșu-roșu.

Nu voim să ne avântăm la pronunțarea unor osânde sau rechizitorii, nici să presupunem, că problema nouelor episcopii n'ar avea între factorii hotărâtori ai bisericii aderenți sinceri și adânc pătrunși de importanța ei cardinală. Din demersurile făcute până acum impresia generală este însă, că întreagă gălăgia desfășurată în jurul acestei chestiuni s'a făcut mai mult de dragul principiului: ut aliquid fecisse videatur.

Să sperăm însă, că viitorul apropiat va fi mai steril în vorbe și mai roditor în fapte...

În rezumat se face evident, că, — cu excepția problemei nouelor episcopii, — modificările și complectările preconisate de reformatorii statutului organic nu constituie o adevărată pârghie pentru propășirea organismului bisericii. De altă parte acestea modificări, chiar dacă s'ar acceptă în întregime, *sunt departe de a acoperi adevăratele lipsuri și nevoi* ale vieții bisericești de astăzi.

Nu este scopul nostru să înfățișăm, în cadrele acestor reflecții generale, nevoile și neajunsurile, cari, după părerea noastră, stau în calea progresului așezămintelor noastre bisericești. Vremile de uriașe frământări și prefaceri istorice, cari se strecoară pe dinaintea ochilor nostri, nu le aflăm potrivite pentru vânturarea unor mărunte chestiuni de viață internă bisericească. Ne vom ocupa probabil de ele, ca 'n alt prilej potrivit.

Ținem numai să accentuăm, că dacă dorim să aducem în armonie viața bisericească cu evoluția socială și culturală, atunci nu formele constituționale și nu paragrafiul statutului organic va trebui să-i modificăm, ci să *întărim fondul și să primenim atmosfera sufletească a vieții bisericești*. Nu de coajă să ne îngrijim, ci de sămbure.

Nu suntem nici decât adversari ai reformelor și credem, că nu putem fi socotiți de reacționari sau dușmani ai progresului. Vorbind însă de pri-

menirea sau modernizarea vieții administrative a bisericeii, ne cugetăm mai ales la o renaștere a vieții spirituale din biserică, la o înnoire a normelor ei de cârmuire, care s'o facă stăpână asupra sufletelor și asupra tuturor manifestărilor vieții credincioșilor ei.

Autonomia, obținută prin sancționarea statutului organic, a împrumutat bisericeii noastre ortodoxe înfașurarea unei puternice fortărețe, în mijlocul căreia statutul organic să înalță ca un splendid palat de marmură. Ar fi greșit să credem, că împodobind esteriorul acestui palat cu felurite țirade de ornamentație am întărit reșdta bisericeii. Și ne-am înșelă pe noi înșine dacă am crede, că ăstupând cu tinciuială câte o mică spărtură imaginară din zidurile cetății, sau căutând să o ascundem de privirile adversarului, am făcut-o inexpugnabilă.

Să luăm mai bine pildă din experiențele rășboiului actual și să ne întărim cu șanțuri adânci, înlăuntru zidurilor ei, să ne strângem rezerve de energie sufletească și să ne antrenăm bine armata — clerul și poporul — pentruca să poată rezistă unui asediu oricât de îndărjit.

Suprema noastră datorie, în aceste zile de generală primenire, este ca și în calitatea noastră de fii ai bisericeii să stăm la nivelul situației. Când se va trată prin urmare de sacrificiile aduse pentru apărarea țării, când se va cere răsplata morală a sângelui vărsat, noi nu numai că n'am stă la nivelul situației istorice, ci am fi de-a dreptul ridicoli, dacă — urmând șfatul »binevoitorilor« bisericeii — ne-am mulțumi cu câteva șuruburi noi la mașinăria administrației noastre bisericești.

Postulatele noastre de ordin bisericesc, cultural și național vor trebui să fie mult mai avansate, pentruca să stea în raport direct cu mărimea enormelor sacrificii de sânge ale celor mai viteji și totdeauna credincioși ostași ai »înălțatului împărat«, purtător al coroanei Sf. Ștefan.

Iar dacă dorim adevăratul progres al bisericeii, va trebui înainte de toate să ne curățim simțirile, să ne înnoim sufletește, să ascultăm adâncă povață a rosturilor ei dumnezești și s'o cârmuim cu gânduri curate spre orizonturi mai largi și mai luminate...

Gh. Tulbure.

Omilie

la Dumineca VIII. d. Paști, a St-lor Rusalii.

Iubiți creștini!

Bucurați-vă, că ați ajuns această sărbătoare, când Duhul sf. s'a pogorit pe pământ, când s'a plinit profeția, zisă apostolilor: *Și iată eu voi trimite vouă făgăduința Tatălui meu spre voi, iară voi ședeti în cetatea Ierusalimului, până când vă veți îmbrăcă cu putere de*

șais (Lc. XXIV, 48). Să folosim și noi această sărbătoare pentru înlărirea credinții în D-zeu, cugetându-ne la învățăturile date de Isus poporului adunat, în ziua aceasta, la Ierusalim. Mare eră această sărbătoare, — se numea a adunării — la Ișrailleni, căci fiecare își ținea de datorință să meargă la acest praznic, care le aduceă aminte de călătoriile lor prin pustie după scăparea din Babilon. Isus, anume folosește prilejul acesta și începe să predice. Această cuvântare a sa, e plină de învățături, ca și toate celelalte, dar e caracteristică pentru a cunoaște nedumerirea poporului ce-l ascultă. Cum, farizeul cel fălos de ținerea formelor seci ale legii, ori cărturarul cufundat în legi și profeți, să creadă, ca un Galilean să facă minuni, ba să se numească pe sine fiul lui D-zeu?! Ei își văd știința lor batjocorită, își perd influința naintea poporului. Poporul vede minuni, aude învățături frumoase și ar crede, dar farizeii stau în contră cu autoritatea lor. De aici apoi o luptă în societatea de atunci, luptă, care se dă oricând, când ideii sănătoase ocupă locul celor netemeinice. Dar să vedem mai de aproape această sf. evanghelie.

„Iară în ziua cea mai de pe urmă, cea mare a praznicului sta Isus și strigă grăind: de însătosează cineva, să vină la mine și să bea“.

Isus aici arată, că dacă simte cineva trebuința mântuirii sufletești, aceasta o află în învățăturile sale. Nu legea lui Moise, nici a profeților, e hrană indestulitoare pentru sufletele dornice de mântuire, ci legea lui Isus, care se arată în credința neclintită în învățăturile sale. Căci este știut, că omul fără credință e luntre plutitoare fără cârmă; la cea mai mică suflare a mării, se răstoarnă. Omul fără credință, e un suflet rătăcitor, care nu-și află nici unde mângăiere. Omul primitiv încă caută această mângăiere, căci este în el dram de simț religios, dar duhul rău și păcatul întunecă acest simț. De când e omul, om, a căutat pe D-zeu, s'a nizuit să-și cunoască ziditorul său. Conștiința lui și năcazurile vieții l-au făcut să creadă, că el singur nu poate avea o direcțiune sigură în viață, fără să-și cunoască pe Creatorul său, cu care să între în legătură. Din această căutare s'a făcut un raport între Creat și Creator, adecă religiunea. Omul vechiu întru căutarea Creatorului, a orbecat și neafându-l, fiindu-i sufletul întinat de păcatul strămoșilor, personifică natura; astfel se închină Soarelui, ceriului, pământului, diferitelor animale etc... Popoarele cele mai vechi, cele chiar în stare de tot primitivă și-au avut zeii lor, au căutat după D-zeu, dar fiindu-le mintea întunecată nu l-au aflat. Aici vă întreb:

Nu vedeți voi o asemănare mare între viața oamenilor vechi, nainte de Isus și între cea de acum. Ei au orbecat cuprinși fiind de păcate, iar noi astăzi iar facem așa. Și păcatul nostru e mai mare, căci nouă ni-s'a arătat și ni-se arată Isus și totuș nu-l cinstim, dar omenirea veche nu s'a învrednicit de vederea și cunoașterea Mântuitorului, căci se zice: *De nu u-și fi făcut lucrări între ei, cari nimenea altul nu a făcut nu ar avea păcat; iar acum au și văzut și m'au urit și pe mine și pe părintele meu* (Io. 15, 24). Deci noi, cărora ne-a venit Mântuitorul, păcătuim mult mai mult, ca și omenimea ce nu l-a cunoscut. Isus a trimis oameni, cari să-i pregătească calea și mustre poporul rătăcit. Și nouă ne trimite, în loc de profeți, semne. Rășboiul actual e un semn, care zice: *Întoarceți-vă la credința în D-zeu și nu mergeți mai deperte în calea perzării.* Nu vă păgăniți, ci lăsați să fie iar *era* primă a creștinismului în toate manifestările sale. Ascultați de acest semn al lui D-zeu.

D-zeu deci dela început, s'a îngrijit, ca omul cel căzut în întunec să se poată ridica iar din această stare și când s'a plinit vremea. — când toți doreau o mântuire, — Tatăl a trimis pe Fiul său spre mântuirea omenimei. Isus și-a început lucrarea. Opera Sa, ar fi întimpinat și mai mari greutăți, — decât a întimpinat, — dacă nu și-ar fi avut înaintemergătorii săi. Moise, profeții, toți au venit cu putere de sus, ca să pregătească poporul pentru primirea lui Isus. Căci e o deosebire grozavă între creștinism și păgânism, — adevăr și minciună, — și de aceea a trebuit, ca prin un început de veacuri de ani să fie pregătit poporul. Căci e cu greu, să întorci o lume rătăcită. Și Isus a făcut aceasta. Prooci a trimis, cari au biruit și pe urmă a venit el. A început să predice, despre toate neputințele omeniești, a mângăiat pe cei nenorociți, a vindecat pe orbi, pe schiopi, a șters neputințele și a lovit în cei trufași. Să produsese o confuziune în popor. Cei cari până acuma nu aveau nici o grijă, farizeii cari erau stăpâni pe poporul ce li-se închină, văd, că poporul să departă de ei. Aici trebuie să vedem noi o reformare a societății.

Lumea atunci eră agitată, se transformă ceva în omenime. Societatea omenească își primeneă sufletul, se lăpădă de „omul cel vechiu“. Și toată această transformare a fost precedată de evenimente mari, de fierberi interne, cum zisese Isus, că foc, luptă a venit să aducă pe pământ, prin ce s'a declarat luptă între adevăr și minciună. Poporul se agită deoparte, farizeii și cărturarii de alta, se țin adunări peste adunări, se hotărăște urmărirea lui Isus, exchideri din sobor a celor ce credeau în Isus și cu un cuvânt tulburări în popor, — căci bine să știm eră vorba de întronarea adevărului. Nu vedeți voi în lumea de acuma o fierbere. S'au sculat popor peste popor; iar din zingănitul armelor se aud voci, cari se înalță către D-zeu. Iată transformarea societății; un pas spre o viață mai bună. Nimenea nu a dorit acest răsbeiu, căci costă mult sânge, dar acesta e un semn ceresc. Vor fi de aci înainte inimi credincioase și evlavioase. Se obsearvă aceasta până acuma, în societatea omenească.

Isus zice: „De însătoșează cineva să vină la mine și să bea“. Deci, de are cineva lipsă de mângăiere, să vină la mine, să primească învățăturile mele. Și ce vedem? Erau dornici oamenii de mântuirea sufletească? Da, căci încep să se încreștineze cu miile, pe zi ce merge, — cum ne spune în alt loc sf. Scriptură. Oamenii cu averi și cu poziții în viața socială, urmează lui Isus lată dar cât eră lumea de dornică după mântuire. Asemenea fapt vedem și acuma. Răsboiul zice: de este cineva păcătos să se întoarcă. Și vedem, că omenimea se întoarce, dovadă, că nu i-s'a întunecat de totul mintea.

Sf. Scriptură zice mai departe „celce crede întru mine, râuri de apă vie vor curge din pântecul lui“. Nu avem să înțelegem aici din literă în literă aceasta zicere, ci în înțeles mai înalt, că adevărat cine are credința cea adevărată creștinească, a aflat binele cel mai mare, ce luminează ori unde. Cel cu această credință a aflat mângăitorul de mare preț. Și e greu pentru omul păcătos ținerea acestui mângăitor. Iată, pilda, despre sămănător; dintre atâtea semințe tate bune, numai una a adus rod. Învățătura lui Isus e sămănța, dar locul, oamenii, au fost răi și au lăpădat credința. Fiecare primim prin botez, credința cea adevărată, dar n'o ținem, căci ajungem în ispite și sufletul ni-e cuprins de răutăți. Fericit e acela, care poate ține credința sa nepătată, căci aceasta va produce roduri „râuri

de apă vie“, adevărat va lumina și pe alții din jurul său. Un om învățat, produce lumină în jurul său, tot așa și un om credincios, din credința lui, revarsă și asupra celor din jurul său. Așa s'au format, în timpul mai nou, anumite societăți religioase, cari întăresc credința în poporul, care începuse a-și uita de D-zeu. Popoare, — pretinse culte, — cari până ieri-alaltăieri, nu voiau să știe de D-zeu, își formează societăți religioase, cari apoi să reverse în masa poporului credință. Iubiților! Unde nu este credință, nu este viață, sub nici un raport, acolo e casa fără stăpân și trupul un cadavru, în care nu nu este Duh, — căci explică mai departe sf. scriptură: „Iar aceasta au zis de Duhul, carele vrea să-l primească, căci nu eră Duh sfânt, că Isus încă nu eră preamărit“. Acest Duh, Duhul religios să ne pătrundă sufletele, ca și noi să fim exemple de religiositate altora, părinții să fie exemplul copiilor, bătrânii tinerilor. Isus așadar zice, că celce primește credința cea adevărată, se umple de Duh dădător de lumină. Acest Duh încă nu eră cunoscut oamenilor, căci el s'a trimis în această zi a cincizecimii, iar Isus vorbește înainte de patima sa.

Aceste adevăruri ale lui Isus, nu le plac farizeilor, și încep a se întreba, să fie acesta Isus, sau un proroc, sau cine e?! Caută să-l prindă, dar pe lângă toată răutatea inimii lor, trebuie să constate, că „nici odinioară au grăit așa om, ca acest om“. Aici vedem puterea cea triumfătoare a adevărului. Poporul aude cuvintele cele înțelepte ale lui Isus și poate ar crede în el, — dar nu-l lasă Farizeii. Inima poporului însă înclină spre adevăr; iată sămănța căzută în cale. Acest adevăr îl putem constata și în viața noastră. De câte ori adevărul e ocărit și înădușit, dar la urmă trebuie să iasă la iveală.

Insaș credința noastră, — creștinismul, — a fost la început o credință desprețuită, pe care mărturisindu-o erai expus morții. Această credință nu o aveau decât oameni simpli — după exterior, — căci se zice: „au cineva din boieri au crezut într'ânsul sau din farizeii“. Boierii și farizeii se țineau pe sus, desprețuiau credința lui Isus și pentru aceea, că începuse să creadă într'ânsa clasa de jos a poporului. Ei nu știau că naintea lui D-zeu nu există deosebire între om avut sau sărac, între om cu poziții sociale înalte și între un simplu om, — ci deosebire e numai la curățenia inimii. Acest păcat al Farizeilor vechi, îl vedem și la lumea de azi, cel bogat se crede suspus și voiește să impună, nu cu religiositatea lui, ci cu averea naintea săracului și naintea lumii. Observ în comună și am observat și în aceste părți, că bogații se formează într'o tabără deosebită, iar săracii rămân în altă tabără. Par'că D-zeu nu ar fi înzestrat atât pe sărac, cât și pe bogat cu aceleași calități, — depinde numai dela desvo'tarea lor. Cel sărac poate fi de mii de ori mai bogat, cași celce se laudă, că are atâtea și atâtea lanțe de pământ. Nu pământul, ci faptele bune sunt avere. Bogatul să ajute, pe cel sărac, că zice sf. scriptură: „Adevăr zic vouă, căci ați făcut unuia dintr'acești frați mai mici ai mei mie mi-ați făcut“ (Mt. XXV. 40) și ajutorând pe sărac, facem lucru plăcut lui D-zeu. „Nu este sluga mai mare decât stăpânul“, ci toți suntem fiii Tatălui ceresc, care revarsă lumina sa peste cei săraci, ca și peste cei bogați. Prin aceasta se rupe orice legătură de deosebire în societatea omenească, cu privire la starea materială. Această deosebire să nu fie nici între voi, căci numai păgânii o fac aceasta. Înaintea lui D-zeu nu există sărac ori bogat, ci toți suntem una.

Farizeii desprețuiesc pe Isus și pentru aceea că eră Galilean, neam urgisit lor. Ei nu se uită la învă-

țaturile lui, ci la neam, nu știu că Isus zisese: „De nu-mi credeți mie, credeți faptelor mele“. Ei nu căutau adevărul, ci persoana. Nici voi azi nu vă uitați la aceea că din a cui gură a eșit vorba bună, dacă e vorba un adevăr. Și cel sărac poate vorbi mai cu minte ca cel bogat.

Sf. evanghelie se sfârșește: *Eu sunt lumina lumii cela ce umblă după mine, nu va umblă întru întunec, ci va avea lumina vieții*. Această învățătură e o confirmare a adevărilor dela începutul sf. evanghelii. Isus e lumina lumii. Cum o lumină strălucește și răspândește razele sale în întunec, așa și învățătura lui Isus, luminează în întunecul păcatelor. Deci cine iubește lumina, lasă păcatul și primească învățăturile lui Isus, așa cum ne sunt tălmăcite de sf. biserică. Grijiti, că deavolul cu ispitele sale, umblă ziua la amiazi după voi, dar să nu vă ademeniți de dulcelele lui. Decât o viață plăcută pe pământ, petrecută în desfrâu, mai bine o viață eternă petrecută în mulțămire sufletească.

Iubiților! Rusalile sunt semnul renouirii vieții omenesti. Vă reînouiți și voi, lăpădând ce aveți rău, ca să vă numiți cu drept „Fiii Tatălui“. Să fiți renoiți sufletește, măcar, ca și fiii vostri, cari sunt pe câmpul luptei. Renouirea o faceți în înțelesul sf. evanghelii de azi și atunci și voi veți fi lumină altora, căci așa se cade unui creștin bun și evlavios, și așa preamărim Dumnezeuirea.

N. Ilișiu.

Boala ovăsului și a orzului.

În primăvara anului acesta s'a ivit o molie, care a nimicit total productul de orz și ovăs.

Orzul, ovăsul a fost verde frumos, deobată a început să se uște, încât își dădea aspectul miriștei, prin ce turbura armonioasa priveliște a verdeței de primăvară. Plugarul nostru întors dela țarină, întristat spunea: „a venit ceva rodie, care a nimicit orzul“.

„Rodia“ țaranului nostru nu este altceva decât insecta de orz (*lema melanopus*), care vatamă orzul, prin ce împiedică dezvoltarea naturală și formarea bobului, afară de acestea larva într'atâta murdărește paiul orzului, ovăsului și al bicăului, încât vitele nu-l mănâncă.

Insecta se ivește în Aprilie, roade frunzele orzului și a ovăsului, dar nu le roade cu totul ci numai părțile mai moi și numai de o parte. Insecta apoi își lasă larva, care mai multe nu seamănă isectei, ci e asemenea unui picur, murdar și ud, care apoi continuă nimicirea plantei.

La începutul lui lunie dispare larva, se retrage în pământ unde se desvoaltă iarăș ca insectă, dar mai mult în anul acela nu strică.

Deci fiind expuși ca insecta să nimiciească întreagă recoltă de orz și ovăs, prin ce ne produce daune mari, să căutăm a o nimici în următorul mod:

Oricând se ivește insecta o strângem cu o mreje legată pe un dețigăș și insectele așa prinse le aruncăm în apă cu petroleu, dar dacă am întârziat acest metod, atunci rodul de orz și ovăs îl stropim cu stropitorul de vie și anume cu leșie de tutun, ce se capătă în drogherii sau tutungerii sub numirea „thanaton“. Se ia pentru 1 hectolitru de apă o cutie de 2 kgr. se mai adaogă tot atât var, adecă 2 kgr. stins și cu fluidul acesta se stropește — prin ce mântuim sămănăturile de orz și ovăs.

CRONICA.

Predici pentru timp de războiu. Predicatorul din Dresda, I. Kessler a scris frumoase predici cu subiectul războiului de astăzi. Zelosul profesor de teologie din Sibiu, dl Dr. N. Bălan a prelucrat aceste predici în spiritul bisericii noastre și le-a edat ca Nr. 6 a „bibliotecei bunului păstor“. Frumoasa lucrare a distribuit-o apoi gratuit, ca premiu, abonaților „Revistei Teologice“ cari au achitat prețul abonamentului pe acest an. Sunt 5 mângăritare de predici potrivite pentru înnoirea și creșterea sufletească a credincioșilor noștri pe urma acestui înfricoșat războiu. Felicităm pe confratele nostru, că a dat în mâna preoțimei aceasta lumină ca să lumineze cu ia toate unghiurile locuite de Români. Evenimentele mari sunt vremea înfloririi amvonului. „Răscumpărați vremea“ apostolii neamului românesc. Nu aflăm cuvinte pentru timbrarea acelor preoți cari n'au abonat „Revista Teologică“ Esker vremea să-și răscumpere aceasta datorie față de sine și să aibă fiecare preot în casa lui acest organ care cu atâta pricepere și zel cultivă problemele vieții religioase-morale.

Vacanțele învățătorilor. Conform unui ordin al ministrului de culte și instrucțiune publică învățătorii, cărora ca și funcționarilor de stat li se pot încredința în caz de lipsă în timp de războiu, ca puteri auxiliare, rezolvirea agendelor administrative, n'au voie să părăsească locul unde se află școala lor. Numai pe baza unui certificat primit din partea inspectorului școlar și a șefului muncii se pot îndepărta pe timp mai scurt sau mai lung. La distribuirea premiilor și a ajutoarelor vor fi luați în considerare în anul acesta în primul rând învățătorii, cărora i-au fost încredințate lucrările administrative amintite mai sus.

Concurse.

Nr. 866 șc. 1915.

Consistorul eparhial gr.-or. român din Oradea-mare, pentru îndeplinirea postului de rector și acelaia de prefect al internatului gr.-or. rom. diecezan din Beiuș, publică concurs.

Beneficiu împreunat cu postul de rector, în bani gata, este de 800 coroane, iar al prefectului de 400 coroane anual, precum și locuința și proviziunea întreagă în internat. Bani gata se plătesc în rate lunare anticipative.

Ceice vor recurge, la una sau alta din acestea funcțiuni, au să dovedească, că

1. sunt români ort. și aparțin ierarhiei mitropolitane gr.-or. române din patrie;
2. că au cel puțin testimoniu de maturitate;
3. că în serviciile anterioare au dovedit o sânguință și purtare bună;
4. că sunt necăsătoriți.

În lipsă de concurenți calificați sau acceptabili, se vor admite la concurs și preoți bine-merițiți.

Atât rectorul, cât și prefectul are să locuiască permanent în internat.

Recursele se vor înainta acestui Consistor cel mult până în 15/28 iunie 1915. Cele sosite după aceasta dată nu se vor lua în considerare.

Oradea-mare, din ședința Consistorului eparhial gr.-or. rom. ca senat școlar, ținută la 18/31 maiu 1915.

Vasilie Mangra
vicar episcopesc.

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresți din **Șepreuș** (Seprös) se publică concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala”. Emolumentele sunt:

1. În bani gata 1000 coroane.
  2. 8 jughere pământ cu drept de pășunat, a cărui venit, după detragerea dării care are a o suportă alesul, face 200 cor.
  3. Locuință cu grădină.
  4. Spese de conferințe și scripturistică 40 cor
  5. Dela înmormântări unde va fi poftit 1 cor.
- Cel ales are a conduce strana fără alta remunerațiune și a conduce elevii la s. biserică în toate duminicile și sărbătorile.

Pentru orientare, comitetul parohial aduce la cunoștința celor interesați, că întregirea salariului conform legilor existente se va cere dela stat. Recursele ajustate cu documentele recerute precum și cu atestatele despre eventualul serviciu prestat deja, sunt a se înainta P. O. oficiu protopopesc din Boroșineu, iară reflectanții vor avea a se prezenta în vre-o duminică ori sărbătoare în sfta biserică din Șepreuș (Seprös) pentru a-și arăta desteritatea în cant și tipic.

Dat în ședința com. par. gr. ort. rom. la 26 april (9 maiu) 1915.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Ioan Georgia* ppresbiter insp. școl.
—□— 1—3

Pe baza concluzului Nr. 2254/1915 a Venerabilului Consistor diecezan, se publică concurs pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Groși** (Garassa) cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios, pe lângă următoarele condițiuni:

1. O sesiune parohială, parte la deal, parte șes, o parte arătură, iar alta parte fânaț.
2. Casa parohială, constătătoare din 2 odăi și cuină și grădină de legume.
3. Sotelele legale
4. Birul legal.

Alesul va suportă singur toată dările publice după venitul parohial.

Parohia este de clasa a II-a, dar întrucât nu s'ar prezenta recurenți cvalificați pentru această clasă, se admit și recurenți cu clasificație pentru parohii de clasa a III-a.

Recursele, adresate comitetului parohial din Groși, ajustate regulamentar, sunt a se subșterne Prea On Oficiu protoprezbitalar gr.-or român din Mariaradna. Reflectanții vor avea a se prezenta în sfânta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în rituale și oratorie.

Groși (Garassa) din ședința comitetului parohial ținută la 19 aprilie 2 (maiu) 1915.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu*, protopresbiterul Radanei.
—□— 1—3

Pentru întregirea postului de paroh de clasa I. din **Belinț**, devenit vacant prin moartea preotului Georgiu Babric, să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul diecezan „Biserica și Școala” din Arad. Emolumentele împrunate cu acest post sunt:

1. Uzufuctul sesiei parohiale folosită de răposatul preot George Babric.

2. Stolele legale.

3. Eventuala întregire dela stat.

Alesul va avea să poarte dările publice și eivalentul după sesia ce o beneficiază.

Doritorii de a reflecta la acest post, trebuie să aibă cvalificație pentru parohii de clasa I. și în termenul concursual, să se prezenteze într'o Duminică, sau într'o sărbătoare, în sfânta biserică din Belinț, (Belence. Temes megye) spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic și în oratorie, eventual în serviciul dumnezeesc.

Intru cât a mai funcționat undeva ca preot, are să producă atestat de conduită dela respectivul șef tractual.

Alesul este obligat să catichizeze la școalele noastre din loc, fără altă remunerație.

Comitetul parohial.

În înțelegere cu mine: *Gherasim Sêrb* protopresbiter.
—□— 1—3

Librăria diecezană din Arad are depozit bogat în cărți și recvizite bisericesti (potire, disc, ste-luță, cruci, candel, ripizi, cădelnițe, prăznicare) prapori și ornate. Execută și reperaturi. Cereți catalog.

CĂRȚI BISERICESTI CU LITERE LATINE:

Penticostarul, leg. în piele roșie	14.—
Cazania	14.—
Molitvelnicul	14.—
Triodul cu strajnicul . .	27.—
Octoichul mare	27.—
Mineile 12 vol. pe 12 luni leg. în piele	186.—
Apostol	11·50
Evangelia, cu litere latine	25.—

De vânzare la:

Librăria Diecezană, Arad.